

BESLUT

2021-10-14

Dnr 3.5.1-05297/2021-4

1(3)

Ert dnr sn 21/24

Ånge kommun
Socialnämnden
841 81 ÅNGE

ANKOM

2021 -10- 15

ÅNGE KOMMUN
Socialtjänsten

Ärendet

Tillsyn av socialnämnden (nämnden) i Ånge kommun.

Tillsynen har omfattat nämndens arbete inom individ och familjeomsorg med placeringar, av vuxna (över 21 år) i verksamheter som drivs av externa huvudmän.

Nämnden har inom ramen för denna tillsyn på begäran av IVO genomfört en egengranskning. Nämnden har i ett yttrande redovisat resultatet av egengranskningen, vilket ligger till grund för IVO:s bedömningar i detta beslut.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet men påtalar följande brister:

- Nämnden inte inför placering kontrollerat om aktuell verksamhet har ett giltigt tillstånd.
- Nämnden saknar tillräckliga rutiner för att säkerställa att enskildas behov tillgodoses vid placering.

Ansvaret att leva upp till det regelverk som finns ligger på nämnden. IVO förutsätter därför att nämnden, utöver vad som redovisades i nämnda beslut, kommer vidta de åtgärder som nämnden anser krävs för att säkra verksamhetens kvalitet avseende de brister som konstaterats i detta beslut. Med anledning av detta vidtar IVO i nuläget inte några ytterligare åtgärder med anledning av bristerna men kan komma att följa upp beslutet.

IVO har i de övriga delar funnit att nämndens egengranskning visar att samtliga placeringar hos externa huvudmän motsvarat den enskildes behov.

Skälen för beslutet

Nämnden har inte inför varje placering kontrollerat att verksamheten har ett aktuellt tillstånd

IVO bedömer att det är en brist att nämnden inte inför varje placering har kontrollerat om aktuell verksamhet har ett giltigt tillstånd, vilket innebär att nämnden inte säkerställer att den enskilde får god vård i enlighet med 6 kap. 1 § 3 st. socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Då nämnden vidtagit åtgärd för att komma tillrätta med bristen vidtar IVO inga ytterligare åtgärder.

IVO kan dock konstatera att samtliga, i egengranskningen, har placerats i verksamheter som kan tillgodose den enskildes behov. I de fall den planerade vården har krävt att verksamheten har tillstånd från IVO, har utföraren haft detta.

Nämnden genomförde på IVO:s begäran en egengranskning. Egengranskningen omfattade totalt tio placeringar, varav en i stödboende och nio på HVB. Samtliga var placerade enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2001:453) SoL.

Egengranskningen visade att samtliga HVB placeringar hade verkställts i verksamheter med tillstånd. Nämnden uppgav dock i yttrande att det inte genomförts kontroll av tillstånd inför varje placering. Detta då placeringar skedde i verksamheter som man placerat hos tidigare, och det fanns en form av tillit. Nämnden menar dock att utebliven kontroll kan medföra en risk att enskilda placeras i verksamheter där tillståndet upphört eller lagts vilande. Nämnden uppger att en checklista ska upprättas och som ska följas vid placering av vuxna. Åtgärden ska vidtas skyndsamt och senast den 30 april 2021. Rörande den enskilde som placerats i ett stödboende, som saknar tillstånd från IVO, har nämnden bedömt att uppdraget ryms inom utförarens verksamhet.

Av 6 kap. 1 § 3 st. SoL framgår att socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Socialnämnden har därför det yttersta ansvaret för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i en verksamhet som kan bedriva den vård som den enskilde behöver.

Att bolag, föreningar, samfälligheter, stiftelser eller enskilda individer som yrkesmässigt bedriver HVB ska ha tillstånd framgår av 7 kap. 1 § pt. 1 SoL. Lagstiftaren har ansett att det krävs tillstånd för vissa verksamheter för att garantera att det görs en prövning av om den har förutsättningar att bedrivas med god kvalitet. Tillståndsplikten omfattar även verksamhet som bedrivs med stöd av entreprenadavtal med en kommun. Kravet på att en verksamhet ska hålla god kvalitet och att den enskilde genom insatserna ska tillförsäkras goda levnadsvillkor kan inte säkerställas i de fallen en aktör undgår IVO:s lämplighetsprövning. Verksamheter som saknar tillstånd undandrar sig också tillsyn. En socialnämnd får enligt 5 § förvaltningslagen (2017:900), FL, endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen. Att placera enskilda i HVB som antingen saknar tillstånd helt eller saknar tillstånd för den vård som ska bedrivas har inte stöd i rättsordningen.

Nämnden saknar tillräckliga rutiner för att säkerställa att enskildas behov tillgodoses vid placering

IVO bedömer att det är en brist att nämnden inte har tillräckliga rutiner för att säkerställa att enskildas behov tillgodoses vid placeringar. Detta i enlighet med 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Då nämnden vidtagit åtgärd för att komma tillrätta med bristen vidtar IVO inga ytterligare åtgärder.

Nämnden skriver i yttrande att de kontrollerar och säkerställer att den enskildes behov av vård, stöd och behandling kan tillgodoses vid placeringar, genom dialog med de

verksamheter som ska anlitas för uppdragen. Det görs med vårdplan som underlag och verksamheternas resurser som utgångspunkt. Det finns inget på ledningsnivå beslutat styrdokument som hanterar den ordningen utan sker genom en ”kultur” i den egna verksamheten att ”det är så man gör”. I en situation där det råder tidspress och någon som är i behov av stöd från socialnämnden har en sådan lösning ett inbyggt latent riskmoment. Utan ett genomarbetat skriftligt stöd riskerar individer att få placeringar som inte möter deras behov på ett sätt som är önskvärt. Mot bakgrund av detta ska nämnden skyndsamt och senast den senast den 30 april 2021 upprätta en rutin för placering av vuxna.

Enligt 4 kap 2- 4 § SOSFS (2011:9) ska vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska identifiera, beskriva och fastställa de processer i verksamheten som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Vidare ska vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS i varje process (enligt 2 §) identifiera de aktiviteter som ingår, och bestämma aktiviteternas inbördes ordning. För varje aktivitet ska vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS vidare utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Underlag

- Yttrande från nämnden med tillhörande bilagor. Inkom till IVO den 29 mars 2021.

Ytterligare information

Enligt 13 kap. 1 § SoL utövar IVO tillsyn över socialtjänsten. Tillsynen innebär enligt 13 kap. 2 § SoL en granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar, andra föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

Denna tillsyn har initierats mot bakgrund av att det, vid IVO:s tidigare tillsyner av verksamheterna Bruksgården HVB (dnr. 8.5-15823/2019) och Guldgården (dnr. 3.5.1-13134/2020) framkom att bl.a. Ånge kommun placerat en eller flera personer i någon av dessa verksamheter. Dessa boenden saknade tillstånd att bedriva verksamhet för den målgrupp de placerade tillhörde.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Linus Hermansson. Inspektören Erica Ahlenhed har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Maj-Britt Hahlin har varit föredragande.

Beslutet har den 14 oktober 2021 godkänts elektroniskt av Linus Hermansson och förts in i IVO:s ärendehanteringssystem.